

SZENTES ÉS VIDÉKE

POLITIKAI LAP.

A CSONGRÁDVÁRMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelen **vasárnap és csütörtökön.**
Előfizetési ár:
Negyedévre 2 korona 50 fillér, félévre 3 kor. Egész évre 10 kor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kossuth-tér, Haris-ház,
hová a kérésiratok címzendők.

Hirdetéseket és nyilvtéri közleményeket
a kiadóhivatal
méréselt áron számít fel.

Idegesség a kövezetvám-kérdésben.

A f. évi április elsején Szentés város — kereskedelemügyi miniszteri engedéllyel — életbe léptette az általános kövezetvámszedésről alkotott szabályrendeletét és a belterületről kivetető főközlekedési útnaknál felállította a vámsorompókat. Április elseje óta tehát minden — a város belterületére bejövő jármű, áru vagy jószág után fizetnie kell mindenkinek a kövezetvámot, mely fizetség alól való mentességet csak az engedély-okiratban felsoroltak, ezek között a tisztán mezőgazdasági célból ki vagy befelé menő irányban közlekedő szentesi lakosok élveznek.

A rövid hat hét alatt azonban, hogy az általános kövezetvámszedés joga a városra nézve feléledt, már is nagyfokú elkeseredettség, mondhatni idegesség észlelhető széles rétegekben ezen vámszedéssel szemben. Az iparosok, a kereskedők sérelmesnek találják magukra és az ipari megkereskedelmi idegekre nézve az engedélyokirat több rendelkezését; ismét mások az általános közlekedés érdekében, még végül egyesek tisztán kényelmi szempontból látnak benne sérelmet úgyannyira, hogy nap-papra felujulnak nyíltan és lappongyva a panaszok és az alig életbe lépett szabályrendeletnek máris mind hangsúlyosabban követelik a revízióját.

Hát szó sincs róla: mint minden ujtásnak, a gyakorlatban az ujtó által még ki nem próbált intézménynek, bizonyára a szentesi általános kövezetvámszedési jogról alkotott szabályrendeletnek is jelentkeznek egyes fogyatkozásai, hiányai, bizonyára túlkapásai is. miket mind csak a gyakorlati kivitelben és alkalmazásban fogunk igazában megismerni. De kétségtelen az is, hogy új intézményt, mely a mellett még bizonyos terheket is ró az illető erkölcsi közület kötelekébe tartozók vállaira, még sehol és soha nem létesítettek és állítottak be úgy, hogy az az első perctől kezdve minden tekintetben kifogástalan lett volna minden vonatkozásban és

semmi irányban, senkire nézve nem képezett volna a legkisebb mértékben sem jogsérelmet.

Az új intézményeket mindenütt és minden viszonyok között a gyakorlat apóbalja helyességük, jóságuk, igazságos voltok tekintetéből és éppen ezért érthetetlennek is tartjuk azt a nagy idegességet, mely az általános kövezetvámszedés fizetésével szemben olyan széles rétegekben és ilyen nagy erővel mutatkozik.

Hogy miért tartjuk érthetetlennek ezt az idegességet: ennek okát is adjuk abban, ha egy kis visszapillantást vetünk a helyzetre, melyben ez évi április elseje előtt mi szentesi polgárok a kövezetvámfizetés tekintetében voltunk.

Szentes városnak mintegy 8—10 év óta van részleges kövezetvámszedési joga. A Kossuth-útcának a vasúti állomásig keramitburkolással történt kiépítése alkalmakor kapta a város ezt a korlátolt kövezetvámszedési jogot, melynek alapján tényleg minden szentesi lakos: tekintet nélkül arra, hogy mi célból közlekedett, fizette is a vasúton és a Tiszán fel vagy leadott, tehát elküldött vagy érkező árúk után a kövezetvámot. Ezenföül fizette még minden szentesi lakos kivétel nélkül az esetben is, ha Csongrád-Félegyháza felől, bár a maga fogatán hazajött és szentesi emberen kívül ugyan ezt a kövezetvámot csak a Csongrád felől Szentesre bejövő fogatok és jószágok után fizették az idegenek is. Minden más irányból Szentesre érkezők ellenben teljesen díjtalanul, kövezetvám fizetése nélkül koptatták és rongálták azokat a belterületi műútait, akiknek kiépítése eddig is már mintegy 450 ezer korona közöltséggel járt és amelyeknek fentartása is csak kerül valamicskébe.

A szentesi lakos helyzete tehát az volt, hogy bár az ő általa fizetett közadóból létesültek a belterületi utakaközvezések és burkolások, mégis csaknem kizárólag őt terhelte ezen műúttak költségének amortizációja és fentartási költsége is a kövezetvám fizetési kötelezettségének formájában. Az iparos, ha a csongrádi vagy a félegyházi vásárra

ment a maga készítményeivel, tekintet nélkül arra, hogy árúját eladhatta-e vagy nem, a tiszai hidhoz érkezve, lefizette bizony a városi kövezetvámot, azonképen a kereskedő is és a Tiszára, hajókhoz szállított gabona szintűgy. Aki pedig közülünk Csongrádra, Félegyházára, Csanyra, szóval Szentes alatt a Tisza túlsó partjára ment kocsin, mikor hazaérkezett bizony nem kerüthette el a várososi kövezetvám-fizetést, melyet rajta a tiszai ártéri hidnál levő ör kérélhetetlenül bevasalt még az esetben is, ha kocsin csak fűrödni ment bár le a Tiszára.

Terhelték pedig ezen időben a szentesi lakost, a Tiszához, vagy Tiszán át való közlekedése esetén és a Tiszán érkezett árúk után a következő vámfizetések: Kongó út-vám, ártéri hidvám, Szentes városi kövezetvám és révpénz. Négyszeresen fizetett hát minden esetben, amikor a Tisza túlsó partjára akár üres, akár terhelt járművel átmént és csudák csudája, hogy akkor senki ezzel szemben nem idegeskedett, senki módot arra nem igyekezett kifundálni, hogy miként lehessen ezen sokféle vámfizetés kötelezettsége alól kibujni, holott ha létezik kövezetvám fizetésének tekintetéből sérelmes jogállapot, aminthogy bizonyára létezik, úgy az első sorban kétségtelenül az, hogy azon erkölcsi közület kötelekének polgárai, akiknek terhe, költségére az utcaközvezés épült, ezenföül még kövezetvámot is fizessenek, ellenben az idegenek ezt a vámot ne fizessék, hanem ingyen koptathassák, rongálhassák azt a kövezet, melynek építési költségéhez egy fillérral sem járultak.

Az általános kövezetvámszedési jog életbe léptetési ideje előtt volt állapotunk ezel a feltáráásával pedig korántsem az volt a célunk, hogy ebből a mi kövezetvám díjszabályzatunk föltétlen jóságára, minden viszonylatban való igazságos és jogos voltára vonjunk következtetést. Csak éppen a kiütközö nagyfokú idegességre és ellenszenvre akartunk, mint merőben indokolatlanra — az általános kövezetvámszedés életbe léptetésével szemben — rámutatni; következő cikkünknek tartva fenn,

A radio-activ

Schmidthauer-féle

Igmándi

nbadi gyógymód meglepően gyors és sikeres helyettesítője. — Az első magyar ásvány viz, amelyben RADIUM fedeztetett fel. Gyógyereje rendkívüli. — Kapható kis és nagy üvegben.

Főszékküldés a forrástulajdonos: Schmidthauer Lajos gyógyszerésznél KOMAROMBAN.

Kapható Szentesen: Eisler Lajos, ifj. Kovács Sándor, Szépe Károly, Schultz István, Dobrai Sándor úr üzleteikben.

keserűviz, reggel fél pohárral használva

jelenleg a legjobb természetes gyomor-, bél- és vértisztító, mint ivó kúra a Karlsbadi és Mari-

hogy a felmerülő panaszok jogos vagy jogtalan voltáról nézetünket elmondjuk.

Előkészületek a gazdasági különválasra. Folyó hó 13-án jött össze először az O. M. G. E. vámügyi bizottsága s habár érdemleges tárgyalásokba nem bocsátkozott, azért nem lehet mondani, hogy ez az első ülés eredmény nélkül zárult volna. Az eredmény már is az volt, hogy a külön és közös vámterület harcosai között idáig szokásban volt éles, kasztszerű megkülönböztetés, a merre választófal leomlott. A bizottság tagjait már az első eszmecseré után athatotta az a tudat, hogy nem hivatásuk egymás állapontjának gyöngítése, tarthatatlanná tételé. Eddig erre ment a vita. Ha a közös, meg a külön vámterület képviselői összejöttek, hadakoztak saját állapontjuk helyessége mellett, de még inkább az ellenfél állapontjának tökéletlenségé ellen. Arról, hogy hosszas tanulmányokból kialakult meggyőződést egy-két órai eszmecseré elhajlítsan, vagy levegyen labaról, szó sem lehetett. És abban a kérdésben: hogy a közös, vagy a külön vámterület célszerűbb-e — most sem hozhatnának a szakemberek, hónapokig tartó tárgyalások eredményeként sem, olyan határozatot, melyet a további vitán immár felülállónak lehetne tekinteni. Mert ez a kérdés csakugyan tengeri kigyó. Ennek a kérdésnek akadémikus elintézésére tehát a vámügyi bizottság se vállalkozik és nagyon helyesen teszi, mert ezt a kérdést ő a gyakorlatra nézve eldönteni nem fogja.

Bármily tekintélye legyen az Országos Magyar Gazdasági Egyesületnek, vezetői tisztában vannak azzal, hogy a gazdasági önállóság felé való törekvést főtartatnia, a célszerűség legjobb tételével is, képtelenség. Ezt nem is akarja. Az O. M. G. E.-nek is latnia kell azt, mert hiszen nem a feleké, hanem az élet számára dolgozik; tehát latnia kell azt, hogy a magyar nemzet változások küszöbén, talán döntő fordulatok előtt áll. E fordulatok között ott van a külön vámterület közel való lehetősége, vagy talán kényszere is. Rossz gazda volna, aki ilyen kézenfekvő lehetőséggel nem számolna idején s aki homokba rejtené fejét, hogy ne lassa azokat a következményeket, a melyek okvetlenül le fognak következni. Az O. M. G. E. nem akar ilyen rossz gazda lenni.

Idáig hozott határozatairól arról szólnak: milyen föltételek megtartásával kívánják a gazdák főtartatni a közös vámterületet, azaz megújítani a gazdasági kiegyezést. Már e határozatokból kitetszik, hogy a magyar gazdák a különválas lehetősége előtt mindig nyitva tartották a kaput és nemzetgazdasági autonómiaik helyességének jogából soha semmit elviek föl nem adtak. A különválas esetére azonban még nem készítettek haditervet, egyszerűen azért, mert a kérdés soha még volt még annyira aktualis, a fordulat sem soha sem állott annyira küszöbön, mint ma. Most tehát a hiányt pótolni kell. Az ország mezőgazdasági érdekein örökösén hivatott egyesületnek kötelessége a gazdasági különválas esetére is providenciális s tervet dolgozni ki arra, hogy a külön vámügyi berendezkedés állapotában mily intézkedésekkel véli megvalósíthatóknak a magyar mezőgazdasági érdekeit. Ezt a kötelességet szolgálja, ezt a földadatot tette magáévá a vámügyi bizottság.

A vámügyi bizottság a különválas esetére körülbelül a következő kérdéseket teszi

mérlegelés tárgyává: Az önálló nemzeti bank; a mezőgazdasági érdekképviselet, hitel és értékesítés szervezése a tőzsdé; szabályozása; földbírtok-politika, földterhermentesítés; adó-reform, fogyasztási adók; továbbá: milyen egyezményt kössünk Ausztriával; közös eljárás a külső államokkal szemben; a legnagyobb kedvezmény elvezete; vasúti tarifapolitika; állategészségügyi kedvezmény s végül, mely áruknak biztosítsunk kölcsönös vámmentességet. Megvitatja tehát a bizottság az Ausztriával kötendő kereskedelmi szerződés alapelveit s e mellett belügyi reformok terén a különválasnak összes gazdaságpolitikai következményeit levonja. Ily módon átgondolt s részleteiben is kidolgozott tervezetet hoz létre a különválas esetére. Javaslatát, mely értékes tájékoztatásul fog szolgálni a politikuskoknak, ez év őszén a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének nagygyűlése elé terjeszti.

A vámügyi bizottságban a legkülönbözőbb partállású férfiak vesznek részt. Mégis alig szenved kétséget, hogy ezek a tekintélyes férfiak egyetértő megállapodásra fognak jutni. Legyen is így. Azt követeli az ország érdeke, hogy a küszöbön álló fordulatot ne széttagolt társadalom, hanem egységes cselekvésre szervezett közvélemény fogadja.

Helyes iparfejlesztés.

Nem merülhet fel véleményelérés a fölött a követelmény fölött, hogy közgazdasági politikánk minden mozzanatának ma — mindent megelőző következetességgel — ahoz a törekvéshez kell fűződnie, hogy tekintélyes östermelési produktívitásunk mellett egy jelentékeny ipari kifejlődésnek vettessék meg egészséges alapja.

Az sem képezheti vita tárgyát, hogy a kisipar és a háziparok létfenntartásának biztosítása mellett e részben elsősorban különösebb figyelmet érdemelnek azok az iparágak, amelyek a mezőgazdasági termeléssel közvetlenebb vonatkozásban állanak s anyagszükségletük tekintetében ennek nyersanyagtermelésére támaszkodnak; másodsorban kellő támogatás mellett azok honosítandók meg és fejlesztendők, amelyeknek létrehozatalával magunkat a külföldi iparra utalságunk alól függetleníthetjük; ha másodsorban pedig azok segítettők, amelyek részben mint rokon iparok, részben mint csak kivételre dolgozó specialis iparok jöhetnek tekintetbe.

Jóllehet, ilyen iparoknak, különösen pedig az első helyen említetteknek, nálunk — hálá a Gondviselőnek — minden termelési előfeltétele megvolsna és tág terük is nyílnának és jóllehet az állam is elég bőkezűen gondoskodik már évek óta ezek segítéséről, mégis azt tapasztaljuk sajnosan, hogy nálunk a nagyobb szabású újabb ipari vállalatok gyereke s ipari fejlődésünk nem emelkedik abban a mértékben, mint amilyenben emelkedhetnek.

Ennek okát kutatva, arra a következtetésre jutunk, hogy ez jórészt éppen a tőke tartózkodásának mulik s csak a vállalkozási hajlam teljes hiánya lehet oka annak, hogy — a kedvező körülmények dacára — valóságos esemény számba megy az, ha tekintélyes állami támogatással egy-egy jelentősebb vállalat létrejön, holott mindennapi dolog lehetne, hogy újabb és újabb ipari vállalkozások alakuljanak.

Pedig — pénzsáfke fölött sem panasz-kodhatunk, sőt tudjuk, hogy a tőke már jó ideje keresi a bár mérsékelt, de biztosítottan gyümölcsöző elhelyezési módjait; — a kiegyezés és a kereskedelmi szerződések megkötésének bizonylatlan mikéntje — ha látszólagos hatással van is a mozgósítható tőkére — véleményem szerint szintén nem kötheti meg a vállalkozási képességet és hajlamot annyira, hogy a nagy tőkének ridég tartózkodása okadatoltnak lenne vélelmezhető. Sőt a fon-

tosabb körülmények éppen azt igazolják, hogy a tőke tartózkodása éppen nem indokolt.

Miben keressük hat az okot, amely miatt a tőke elzárkózik?

Az ipari vállalkozás, jobban mondva új és nagyszabású iparoknak alapítása, egy új gyárnak létrehozatala nem egyszerű és nem könnyű dolog, mert hiszen egy szabatos és megbízhatóan elfogadott rentabilitási számvetés alapján kimutatott jövedelmeczés és előrelátható prosperitás még nem elég ahoz, hogy a tőke magat egy tolvánossal attasalja. Tudjuk, hogy az előrelátható és mondjuk tényleg be is következő prosperitás biztosítását a vállalat rendszerint az első nehézségek leküzdése és tetemes előre nem látott adozatok aran érheti el csak — és bizony a legtöbb esetben jórészt ezek az első nehézségek, minden új vállalatnak ezen úgynevezett "gyermekbetegségei" szoktak képezni azt az akadályt, amelyen a vállalkozási kedv és illetve a tőkének felajánlása megtörik.

Ebben rejtek tehát a legfőbb oka annak, hogy nagyobb új vállalatok nálunk oly ritkán jönnek létre s ez az, amin végre segíteni kellene.

Az irrealis alapon és a spekulatív célzattal előkészített vállalatokról és az ilyenek megindításának uraikodó szerencsétlen érdekhajlaszáról nem, hanem csak a reális alapokra fektetett és egészségesen indulandó alapításokról szólva, érthető, ha az ilyen szolid vállalatok iránt érdeklődő tőke, — amely itt-ott már talán atél néhány kudarcot — még a legkedvezőbb prosperitási kilátások mellett is bizonyos előzetes garanciákat keres mindazon üzleti adozatok és talán káros esélyek bizonyos mérvű fedezetéül, amelyek az első nehézségek elharítása, vagy könnyebb leküzdése érdekében felmerülnek.

Ha tehát azt állítjuk, hogy a nagytőke csak azért nem tud, vagy nem mer magasabb és tulajdonképpeni hivatásának megfelelni, mert a keresett előzetes garancia nincs meg, — rajta kell lennünk, hogy ezt a garanciális állapot megkaphassuk. Keressni kell módját annak, hogy ilyen garancia minden szolid vállalkozásnak előzetesen kilátásba helyeztessék és biztosítottassék is.

E részben pedig az állam s illetve közvetlenül a kereskedelmi kormányzat van hivatva segédkezni nyújtani számos nagybüzemű új gyár létesítésének, valamint iparunk gyors és egészséges kifejlődésének elősegítésére.

Kereskedelmi kormányunk az iparunk kifejlődéséhez fűződő hivatást be is tölti; de nagyobb sikert érne el t. é. teren, ha az állami támogatás eddig érvényben volt módján változtatva, az iparfejlesztési akciót, a vissza nem fizetendő államsegély engedélyezése helyett, kamatmentes államkölcsön nyújtásának rendszerére alapítaná.

A ma követett rendszer mellett a támogatást érdemlő új ipari vállalkozások az 1899: XLIX. törvényben megirt államkezelvényeken felül, indó olt esetben a befektetett vállalkozási tőkére 1—2 százaléknak megfelelő összeget szoktak kapni évente — legfeljebb tíz éven át — vissza nem fizetendő államsegély fejében. Ezek az összegek az iparfejlesztési alpból folyósíthatnak.

Ha eszerint valamely új vállalat például egy millió korona tőkével megalakul s támogatásra érdemesnek titetett, az állam ennek tíz éven át évente 10—20.000 koronát heizék segélyképpen kilátásba.

Ez az összeg azonban — bár nagyon tekintélyes ajándék egyébként — sem nem elégséges ahoz, hogy a vállalat boldogulását biztosítsa, az első nehézségeken átsejtse, sem pedig nem nyújt elegendő alapot ahoz, hogy az 1.000.000 koronát a tőke a vállalkozó ide is adja, illetve az engedélyes vagy alapító ezt a befektetési összeget a rendes alapítási vagy üzleti feltételek mellett egykönnyen megszerzhesse.

Egy szolid és megbízható alapon induló vállalkozás nincs és nem is lehet arra rávalva, hogy az államtól évente 10—20.000 koronás ajándékokat igényeljen és kapjon, még akkor sem, ha ez az ajándék tíz esztendő alatt a 100—200.000 korona tekintélyes és csabító összeget képviseli. De szó fér ahoz is, hogy vajjon életképesnek tartható-e az olyan ipari

vállalkozás, amely befektetett tőkéje után szembavett 1 százalékos ajándékhoz fűzi boldogulását.

Szerintem sokkal inkább megkönnyitendé az ilyen egészséges alapra fektetett vállalkozások létesítését és valószínűleg sok új gyáralapításnak kezdeményezését az, ha az állam ezeket — a 10 vagy 15 évre engedélyezendő törvényszerű állami kedvezményeken felül — a tényleg befektetett tőke 4 százalékáig terjedő kamatmentes államkölcsönben részesítendé addig az időpontig, amíg a vállalat prosperitása már biztosítva van, illetve a tőke bizonyos mérvű jövedelmezése már eléretett.

Ennek az elvnek inagurálására előrelátóhatólag nagy lendületet adna gyors és egészséges ipari kifejlődésünknek. Megoldást nyerhetne ennek révén rövid idő alatt a munkás és kivándorlási kérdés, javulhatna a rokonipar helyzete, emelkedhetné a nyersanyag természetese mérvé stb.; sőt ami nem kevésbé fontos, a kistőke is, a munkában rejlő vagyoni értékkel együtt teret nyerne az által, hogy így a nagytőke az ipari vállalkozások elősegítésére mozgósítható.

Z. J.

Ujdonságok

Szentese, 1905. május 17.

— **Riasztó hír vidékünk gazdasági helyzetéről.** A szegedi laptársaink révén szemlatomást Mindszentről szárnra bocsátva, egy riasztó hír járta be a fővárosi lapokat is, mely szerint Mindszentben és Szentesen, fel a Tisza mentén egészen Szolnokig az idén kevés búzatáblában fogna csak a kasza megpendülni azért, mert — mint ez a hírmás mondja — a hosszú aszály és a téli nedvesség hiánya csirájában megölte a kenyérhezóvetést, minek folytán az elkeseredett gazgák mind ki is vágták az elpusztult búzat és az így lekaszált területeket kukoricával ültették be. A hírforrás alaposságára és a híradó gazdasági ismereteire világot vet az a további passzusa a híradásnak, mely szerint szerencse még, hogy a kukorica jól kitellett és így, ha kedvező lesz az időjárás legalább ebből sikeres termés várható. Jó szerencse, hogy az így elvetett kukorica sem jól, sem rosszul nem tellett ki, azon egyszerű okból, mert nem adatott neki alkalom a barazdában kitelenni. És természetesen, még nagyobb szerencse, hogy az egész nagy gazdasági veszedelem csak a híradó fantáziájában van meg, mert egyébként, ha — az április végén és május elején volt szárazságot meg is nyillettek a vetések, — arról, hogy Mindszenttől Szolnokig a búzavetéseket kivágták volna az aszály miatt, szó sincsen; sőt ha továbbra is lesznek esőzések, mint ahogy egy hét óta tényleg vannak, akkor ha nem is fényes, de még mindig tűrhető búzaaratásra számíthatnak joggal a gazdák. Hogy ilyen abszurd riasztó hírek képtelen terjesztésében és ezzel egy nagy gabonatermő vidék helyzetének kétségbeesztő festésében kinek mi gyönyörűsége vagy haszna lehet: véges emberi elme ezt meg nem érti.

— **Az utadőkezelés reformja.** Az utadőkezelésnek egyszerűsítése céljából a kereskedelmi miniszter, a pénzügyminiszterrel egyetértőleg, több rendbeli újítást rendelt el. E reformok közt a leglényegesebb az, hogy azok, akik egyenes adóban 200 koronát fizetnek, közvetlen fizetőkné tekintetnek az utadójukra vonatkozólag is és utadójukat eszentül nem a községi adószedőknél fizetik, hanem közvetlenül az állami adóhivataloknál. Az erre vonat-

kozó miniszteri rendelet már leérkezett vármegyénk törvényhatóságához is.

— **Iskolaszéki gyűlés.** Szentese város ujonnan alakult községi iskolaszéke folyó hó 16-án délután tartotta, Kiss Zsigmond elnök elnöklésével, az első gyűlést, melyen az alakuláskor jelen nem volt választott tagok a hivatali esküt letették. A gyűlés legfontosabb tárgya: a külterületi népiskolák és a polgári leányiskola évszázó ünnepi napjának a megállapítása és a külterületi iskolákhoz a vizsgázó küldöttségek kirendelése volt. A hozott határozat szerint, a külterületi iskolák évszázó vizsgái június 2-án kezdődnek. E napon délelőtt a donáti iskolánál, délután a derekegyházdali iskolánál lesz a vizsga, iskolaszéki kiküldöttek: Pap Lajos, Balázsovits Norbert és Csúcs Antal. Június 3-án délelőtt az eperjesszéli, délután a királysi iskolánál, ugyanezen napon délelőtt a kajáni, délután az ceseri iskolánál lesznek az évszázó vizsgák és az előbbi két vizsgánál Futó Zoltán, Ular István dr. és Matéffy Ferenc dr., az utóbbi két iskolánál Pap Lajos, Laszlo Vilmos dr., Zsoldos Ferenc és Körtvélyessy Sándor lesznek az iskolaszéki kiküldöttek. Június 5-én délelőtt Tökén és a berki új iskolában lesznek az évszázó vizsgák és az előbbi helyre Futó Zoltán, ifj. Vecseri János és Bánfalvi Lajos, az utóbbira Ular István dr., Gerőcz Lajos és Lakos Imre dr. küldettek ki. — A polgári leányiskolában június 20-án délelőtt az első, délután a harmadik, 21-én délelőtt a második, délután a negyedik osztály évszázó vizsgája lesz, míg az iskolai évet záró ünnepélyt június 24-én tartják meg.

— **Házasság.** Farkas Árpád Szeged városi osztálymesternök f. hó 16-án lépett házasságra Szentesen Matéffy Ilonka kisasszonnyal, Matéffy Kálmán vármegyei főjegyző kedve, szép leányával. Nasznagyk voltak: a menyasszony részéről Csató Zsigmond dr. főispán, a vőlegény részéről Fluck Ferenc szegedi sóhivatali főtisztviselő volt 48-ki honvédtiszt. A polgári adószájkötés után a katolikus templomban adották meg egyháziilag az ifjú pár szép frigyet.

— **Ujságírók ünneplése.** Igaz lelki gyönyörűséggel olvassuk szegedi laptársaink azt az értesítést, mely a szegedi ujságíró gárda két elsőrangú munkásának: Kulinyi Zsigmondnak és Békefi Antainak Szeged közönsége részéről történt ünnepléséről szól. A mi fentnevezett két ujságíró barátunk huszonöt évet töltött el immár a »Szegedi Napló« szerkesztősége kötelekében, Kulinyi, a kiváló közzgazdasági író ez idő szerint a főszerkesztője, Békefi, a kitünő novelláiról pedig a felelős szerkesztője a lapnak és Szeged művelt társadalmá, mely mindig élénk rokonérzettel kíséri a kebeléből kiinduló íróemberek szellemi fejlődését és mindig tisztelő szeretettel becsüli meg a maga jelesit, a magyar íróvilág e két jelesének jubilaris ünnepséget rendezett a városháza nagytermében, a hol maga a város polgármestere üdvözölte a közönség nevében az ünnepeket és Gál Endre kultúrtaácsnok méltatta korszakos írói munkásságukat és annak Szeged kulturális életére kiható nagy jelentőségét. Sajnos, hogy kedves barátaink e méltó ünneplésében személyesen nem vehettünk részt, de lelkünk egész rokonérzése velük van és Szeged nemes érzésű közönségével.

— **Javítják a műutat.** A szentes-vásárhelyi törvényhatóság közút atkélési szakaszán, a Petőfi utcában és a vásárhelyi úton a hazai

aszfaltipar részvénytársaság, melynek kötelezettsége ez öttest 10 éves ingyenes jókarban tartása, most javíttatja az aszfalt burkolatot, mely bizony egyes helyeken jelentékenyen eltolott a keskenyalpú járműveink által. Egyébként, ahogy láttuk, a felszedett részeken kopásnak még a nyomai is alig látszanak. Műútjavításról írván, lehetetlen a városi hatóság figyelmét a keramitúra fel nem hívunk, mely sok helyütt már erősen megrongálódott és szintén sürgősen javítandó volna már.

— **Gyermekbetegségek a megyében.** A gyermekvilág rémci, a mindenféle járványos betegségek ez évben ismét fenyegető mértékben kezdenek megyszerte mutatkozni, hol itt, hol ott kényszerítve a fölöttes hatóságot, egyik-másik iskola időleges bezárásának elrendelésére, úgyanyira, hogy most már hivatalos felhívást menesztenek az iskola-fentartó hatóságokhoz, hogy az évszázó vizsgákat mielőbb tartsak meg. Különösen nagy mértékben lépett fel a kanyaró és a hóhurut Mindszentben, ahol tömegesen a megbetegülési esetek, melyek következtében az iskolákban három hétre szüntették be az előadásokat és a legerélyesebb óvintézkedéseket léptették életbe és Dorozsmán, ahol a kanyaró miatt a kisdédóvót és a nyári gyermekmenekhelyet kellett két hétre bezárni. De Szentesen is nagy mértékben grasszal a kanyaró és a vármegye többi községében is.

— **Halálra éhezettett csecsemő.** Egy bicegő dorozsmai öregasszonyt, özvegy Kádár Józsefnét emberölés vétségével vádolta a szegedi kir. ügyészség. Az a vád merült föl a köhéscsőr öreg néni ellen, hogy eltelte föl a kicsi unokáját, aki a leányanak törvénytelen szülőlete. Kádár Viktóriának a mult év tavaszán gyermeke született, akit Fehér Mihályné dorozsmai asszonyhoz adtak dajkaságba, innét pedig augusztus havában a nagyanyjához, özvegy Kádár Józsefnéhez került a kicsike, aki aztán a nagyanyjánál néhány nap mulva meghalt. Az orvosok azt állapították meg, hogy a gyermeket halálra éhezettették. Ezen az alapon a nagyanya a vádlottak padjára került, ahol azzal védekezett, hogy a gyermek már akkor félholt állapotban volt, mikor ő Fehér Mihálynétól átvette, tehát ha tényleg éhezettetés következtében halt meg a gyerek, akkor Fehérné a bűnös. A törvényszék elnaplotta a tárgyalást és elrendelte a bizonyítást arra, hogy Fehérné tényleg milyen állapotban került a gyerek Kádárnéhoz.

— **Uj napilap Budapesten.** E hó 16-án »A Polgár« címmel új politikai napilap indult meg a fővárosban, melynek első számat kedden kaptuk meg. Az új lap főszerkesztője: Vázsonyi Vilmos dr. országgyűlési képviselő, aki hírlapírói munkásságát kizárólag ennek a lapnak fogja szentelni. A Polgár rendes munkatársai sorában vannak: ifj. Abrányi Kornél vezércikk- és tárcáiról, A czéli Endre dr., Adorján Andor, Barabás Ferenc, Battszékai Lajos dr., Benedek János dr., Besnyő Béla dr., Bródi Ernő dr., Bródi Sándor, Cholnoky Viktor, Csergő Húgó felelős szerkesztő, Greiner Jenő, Kreuzer Lipót dr., Krudy Gyula, Lux Terka, Molnár Jenő dr., Nagy Endre dr., Olah Gyula, Rácz Dező dr., Serény Aladár, Szász Zoltán, Szekula Jenő, Szirmai Albert dr. és Turcsányi Pál. A Polgárban szabad szellemű, teljesen független, demokratikus irányú, irodalmi színvonalon álló napilapot kap a közönség. A lap egyes száma vidéken is 4 fillér; előfizetési ára pedig egészévre 16 korona, fél évre 8 korona, negyed évre 4 korona és egy hóra 1 korona 40 fillér. A Polgár naponta reggel jelenik meg.

— **Garázdálkodnak a lökötk.** Reisinger Henrik algyői tanyájáról a f. hó 12-én éjjel, eddig még kézre nem került tolvajok

két lovat és egy kocsit loptak el. Érdekes, hogy az istállóban, melyből a lovak: elkötötték, négy ember aludt és a lókötők olyan csendben, neztelenül végeztek munkájukat, hogy az alvók egyike sem ébredt fel. A tolvajok a vasúti hidon át, Hódmezővásárhelyen keresztül, Makó felé menekültek zsákmányukkal. A következő napon, f. hó 13-án éjjel Basa József, Pallavicini-uradalmi kasznár látogattak meg a tolvajokat, de az éjjeli őrs észrevette és elriasztotta őket. A tolvajok kérekerítése iránt a csendőrség széleskörű intézkedéseket tett.

— **Hangverseny-társulat Szentesen.** Kovács Sándor, a kiváló jellemkomikus, akit közönségünk Palotay Antal társulatának ittudóze alkalmából előnyösen ismer, a pozsonyi színház több jeles tagjával — belügyminiszeri engedéllyel — hangverseny-társulatot alakított a nyári évadra, mely társulat most, művészi körútjában Szentesre érkezett és itt fog — a városi színházteremben — több hangversenyt tartani, amelyek keretében joga van — engedélyokirata szerint, — egy felvonásnál hosszabban nem terjedő szindarabokat is előadni. A Kovács Sándor hangverseny-társulatának több tagja: Szalay Vilma, Szocsy Gilbert, Krasznai Ernő nem ismertetlen közönségünk előtt és az egész társulat igen ügyesen, jeles erőkből van összeválogatva. A hangverseny-társulat első debütje tegnap este volt, mikor több népszerű operett válogatott énekszám és a »Barátság bóboly« című egy felvonásos angol vígjáték volt műsoron. Ez első debütől azonban csak lapunk következő számában adunk kimerítő bírálatot.

— **Leharapta a kedvese orrát.** Révész Illés tápéi legény hosszabb időn keresztül tilos szerelmi viszonyt folytatott egy odaváló leánnyal, Kozma Rozáliával. A viszony nem maradt következmények nélkül. A szegyenbe esett leány azonban hasztalan unszolta kedvesét, hogy törvényesítse a viszonyukat s így adjon nevet születendő gyermeküknek. Révész nem hajlott a leány kérésére, noha házaságot ígért neki. Megunva a leány örökös rimánkodásait, felkereste őt a lakásán, hogy erélyes föllépéssel vessen véget a kellemetlen nógatásoknak. A durva legény szitkokkal halmozta el megunt kedvesét, mikor pedig ez szemére lobbantotta hűtlenségét, dühös fenevadként támadta meg a leányt. A földre teperte, megtaposta, megrugdosta s mikor az valahogy talpraállva védekezni próbált, magához szorította és leharapta az orrát. Az eszméletlen vérző leányt az összecsdült szomszédok alig tudták kiszabadítani a dühöngő ember kezei közül. A leány életveszélyes belső sérüléseket szenvedett. A brutális legény ügyében a bíróság fog intézkedni.

— **A házalók ellen.** A kereskedelemügyi miniszter több konkrét esetben hozott harmadfokú határozatában kimondotta, hogy iparigazolványokat, illetve iparengedélyeket ki kell adni olyan esetekben is, amikor az ipart nem állandó helyen, (műhelyben, üzleti helyiségekben stb.) hanem közterületeken, esetleg járva-keelve kívánják is gyakorolni s az iparűzésnek ez a módja csak annyiban tiltható el, illetőleg korlátozható, amennyiben a nyílt helyeken kiválasztott elárúsítási helyrendszert vagy más szempontból kifogás alá esik. Kimondotta továbbá a kereskedelemügyi miniszter azt is, hogy a közterületeken árúsító a netán szükséges rendőrhatalósági engedélyt is megszerezni köteles.

— **Hol a becsületes megtaláló?** Tassány Imréné úrasszony, a csongrádi főszolgabíró felesége a napokban rokonlátogatni Szentesen járva egy opálköves, értékes arany-mellűt vesztett el. A károsult arra kéri a becsületes megtalálót, hogy a mellűt, 10 korona jutalomdíj ellenében szolgáltatassa be vagy a szentesi rendőrkapitánysághoz, vagy a csongrádi szolgabírószághoz; mi pedig arra figyelmeztetjük a helybeli ékszerészeket és aranyműveseket, hogy ha náluk bárki is egy

ilyen mellűt kinalna eladásra, azt meg ne vegyék, hanem ellenkezőleg: az illetőt azonnal jelentsék fel, mert az már semmi esetre sem lesz — becsületes megtaláló.

— **Halál a korcsmában.** Egy kisteleki szabósegéd, Gazics János halált okozó súlyos testi sértés büntetével vádolva, állt a napokban a szegedi büntetőbírószághoz. Egy kisteleki korcsmában nagy harc folyt a múlt év augusztus 20-án, szent-István napján. Egy sereg legény nekiment Gazicsnak és összeverték. Erre a szabólegény előrántotta zsebéből a revolverét és tamadó lökést lött. A golyó Tóth Bandi Pál szívébe fúródott, aki szörnyet halt. A tárgyalás során 8 tanút hallgattak ki, akik igazolták, hogy a vádlott jogos önvédelemből cselekedett és erre a bíróság fel is mentette őt.

Irodalom.

A »**Vasárnapi Ujság.**« május 14-ik száma 27 képpel jelent meg. Első közleménye a Don Quixote írójáról, Cervantesről szól, nagy műve megjelenésének Európaszerte ünnepeket háromszázadik évfordulója alkalmából; e cikket három kép élénkíti. A szépirodalmi közlemények közt találjuk Vértessy Jenő »A szabási kapitányok« című versét, ifj. Hegedüs Sándor elbeszélését »Az égbéjáró ember« címmel, Fanghenc Gyujtót Izabella emlékezéseit a szabadságharc idejéből s a »Regénytár« mellékletén Benickény Bajza Lenke eredeti regényét és Stooton »A Kunyhó és a patak« című nagyobb elbeszélését (képekkel). A szabadságharc- és a Kossuth szobor pályaműveit tíz kép és magyarzó cikk ismerteti. Két képet mutat be a szám cikk keretében Güneverné György Ilona »Skócia« című darabjából valamint Cyörgy Ilona »Két ország között« című tárcáikkal az író s férje arcképeivel. További közlemények: »A nemzetközi automobil-kiállítás« (három képpel), »A debreceni diákok zászlója (öt képpel) és a rendes heti rovatok: Irodalom és művészet, Közintézetek, s egyletek, Sakkjáték, Képtalány, Egyveleg stb.

A »**Vasárnapi Ujság**« előfizetési árának negyedrét négy korona, a »Politikai Újdonságok«-kal és »Világkrónika«-val együtt hat korona. Megrendelhető a Franklin-társulat kiadóhivatalában (Budapest, IV., ker. Egyetem-u. 4. szám.) Ugyanitt megrendelhető a »Képes Népiap« a legolcsóbb újság a magyar nép számára, félévre 2 kor. 40 fill.

Meghívás.

A »**Csongrád megyei tört. és régészeti társulat**« f. hó 21-én d. e. 10 órakor saját helyiségében évi rendes közgyűlést tart, melyre a t. társulati tagok tisztelettel meghívotnak.

Szentes, 1905. május 3.

Az elnökség.

Piaci árak.

Folyó hó 1-én a helyi piaci árak a következők:

Búza métermázsója	8 frt. 60 kr.
Arpa köbke	6 » 20 »
Zab	5 » — »
Kukorica	7 » 80 »

Felelősszerkesztő: BÁNFALVI LAJOS.
Társzerkesztő: MATEFFY LÁSZLÓ
Kiadóulajdonos »Szentes és Vidék« könyvnyomda

UJ! UJ!
COOK & JOHNSON
amer. szabadalmazott tyukszemgyűrűje

A jelenkor legjobb és legbiztosabb szere, nagyserüti hatással és azonnal csillapítja a fájdalmat. — Kapható minden gyógyszerárban. — 1 darab borítékban 20 fillér, 6 darab kartonban 1 korona, postai küldés esetén 20 fillérrel több. — Főraktár Magyarország részére: **Török József** gyógyszerárta Budapest, VI., Király-utca 12. szám. — Központi raktár Magyarország-Ausztria részére: »**A szamaritanushoz**«, Grác.

18—11

A körös—tizza—marosi árm. és belvisszabályozó társulat bábocka—mindszenti szakasz-igazgatójától.

414—1905.

Hirdetmény.

A körös—tizza—marosi árm. és belvisszabályozó társulat bábocka—mindszenti szakaszának védgátján a lucerna kaszálóknak és egyéb fűtermésnek ez évi november 1-ig terjedő használatát — a magtermés és legeltetés kizárásával — 100 vagy 200 méteres szakaszokban nyilvános árverés útján, azonnali készpénz fizetés mellett, a helyszínén a legtöbbet ígérőknek a folyó évi május hó 22. 23. és 24-ik napján bizottságilag haszonbérbe fog adatni.

Az eladás sorrendje a következő:

1. Május 22-én, hétfőn reggel 8 órakor a bábockai alsó gátész a paggati őrház feletti elágazástól kezdve a bábockai felső határig, azután a mostani védvonal az új bábockai gát felső végpontjától kezdve a jaksoni őrházig; délután a jaksoni őrházról a teési magas partig.

2. Május 23-án, kedden reggel 9 órakor a Szegefű-csárdánál kezdve a Kurca-toroki őrházról az Osztorai őrházig.

3. Május 24-én, szerdán reggel fél 9 órakor az osztorai őrházról kezdve a sulymóstói őrház feletti 36 kilométerig, délután pedig a Kucori csárdától a teési magas partig.

Megjegyeztetik, hogy az osztorai őrházról fölfelé Zalotáig terjedő rész fűtermése csak egyszeri kaszálásra adatik ki.

Szentes, 1905. május 11-én.

3—1

Schneider József,

h. igazgató, szakasz-mérnök.

A reklám

Allandó, észszerű és ügyes reklámozás minden gyári, kereskedelmi, ipari vállalatnak, üzletnek a lelke, rugója, az életető eleme.

Hogyan, hol és mikor hirdethető a leg-sikeresebben, legjobban és legolcsóbban, megtudható az

Általános Tudósító

hirdetési osztályánál

ulajdonos LEOPOLD GYULA szerkesztő

BUDAPEST, VII., Erzsébet-körút 54.

ahol kiváló szakértelemmel, odaadó lelkiismeretességgel, pontossággal és olcsón eszközölnék hirdetéseket és reklámokat az összes budapesti, vidéki és külföldi lapokban és naptárakban.

Költségvetések és ter-
vezetek ingyen!